

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуулийн төсөл нь 2 бүлэг, 7 зүйлтэй бөгөөд нэгдүгээр бүлэгт Нийгмийн даатгалын сангийн хуулийн зорилтыг тусгасан бол хоёрдугаар бүлэгт Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төвлөрүүлэх орлогын хэмжээ, зарцуулах зарлагын хэмжээ, эргэн төлөх төлбөрийн хэмжээг тус тус тусгасан.

Нийгмийн даатгалын сан

Монгол Улсын Засгийн газар бодлогын хүрээнд эдийн засгийн өсөлтийг эрчимжүүлэх, төлбөрийн тэнцлийн алдагдлыг бууруулах, гадаад валютын нөөцийг нэмэгдүүлэх, үнийн өсөлтийг хязгаарлаж иргэдийн бодит орлогыг хамгаалах, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулахад чиглэсэн бодлого, арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна.

Иргэдийн орлогыг хамгаалах чиглэлээр 2023 онд тэтгэврийг итгэлцүүр ашиглан нэмэгдүүлж тэтгэврийн зөрүүг багасгах, сүүлийн жилүүдэд инфляцын түвшинтэй уялдуулан тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх зэрэг шат дараалсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж тэтгэвэр авагчдын бодит орлогыг нэмэгдүүлсэн. Үүний үр дүнд өндөр насны тэтгэврийн дундаж хэмжээ 868.4 мянган төгрөгт хүрээд байна.

Мөн нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийн шинэчлэл Улсын Их Хурлаар 2023 онд батлагдаж, 2024 оноос хэрэгжиж эхлээд байна. Хуульд заасан тэтгэвэр авагчдын бодит орлогыг инфляцаас хамгаалах зохицуулалт болох тэтгэврийг жил бүр инфляцын түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх, тэтгэвэр тогтооход баримтлах итгэлцүүрийг улсын дундаж цалин хөлс, инфляцын түвшинтэй уялдуулан тогтоох арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг төсвийн төсөлд тусгасан. Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуульд заасан малчны тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн 50.0 хувийг төрөөс хариуцахад шаардагдах санхүүжилтийг мөн тусгалаа.

Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн нийт шимтгэлийн орлогыг 6,174.3 тэрбум төгрөг, нийт зарлагыг 6,439.8 тэрбум төгрөгөөр тооцсон. Улсын төсвөөс тэтгэврийн даатгалын сангийн 1995 оноос өмнө тэтгэвэр тогтоолгосон иргэдийн тэтгэвэр, цэргийн алба хаагчдын тэтгэвэр, Зарим иргэний тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай хуульд заасан нэмэгдэл болон тэтгэврийн даатгалын сангийн алдагдалд нийт 1,479.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгохоор тооцлоо.

Нийгмийн даатгалын сангуудаас тэтгэмжийн даатгалын сан, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сан, ажилгүйдлийн даатгалын сангийн тэнцэл тус тус ашигтай гарч, мөнгөн хөрөнгө хуримтлагдахаар байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого, зарлага /тэрбум ₮/

Үзүүлэлт	2025 төсөв	2026 төсөл
ОРЛОГО	5,463.4	6,174.3
1 Шимтгэлийн орлого	5,426.7	6,015.6
2 Бусад орлого	36.7	158.7
ЗАРЛАГА	5,869.4	6,439.8
1 Тэтгэврийн даатгалын сан	5,360.5	5,866.1
2 Тэтгэмжийн даатгалын сан	280.5	320.6
3 ҮОМШӨ-ний даатгалын сан	66.5	69.4
4 Ажилгүйдлийн даатгалын сан	161.9	183.7
Капитал банкнаас авах авлага	-67.2	-67.2
Улсын төсвөөс олгох татаас	1,452.5	1,479.6

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого

Нийгмийн даатгалын сангийн шимтгэлийн орлогыг эдийн засгийн идэвхжил нэмэгдэх, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, нийгмийн даатгалын хамрах хүрээг нэмэгдүүлэх, хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэмэгдүүлсэн зэргийг харгалзан энэ оноос 718.7 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлж 6,174.3 тэрбум төгрөг байхаар тооцлоо.

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага

Нийгмийн даатгалын сангийн зардал 2025 оноос 570.3 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж 6,439.8 тэрбум төгрөг байхаар тооцлоо. Тэтгэврийн даатгалын сангийн зардал 499.3 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн нь нийт өсөлтийн 88.0 хувь болж байна.

Иргэдийн бодит орлогыг хамгаалах бодлого болон нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийг жил бүр инфляцын түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх зохицуулалтыг хэрэгжүүлж ирэх онд нийгмийн даатгалын сангаас олгох бүх төрлийн тэтгэврийг 6.0 хувиар нэмэгдүүлэхээр тооцож 333.5 тэрбум төгрөг төсвийн төсөлд нэмж тусгалаа.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 22 дугаар зүйлд заасны дагуу Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр тогтооход хэрэглэх итгэлцүүрийг жил бүр Засгийн газраас шинэчлэн тогтоож байгаатай холбоотойгоор 2026 онд шаардагдах 7.5 тэрбум төгрөгийг төсөлд тусгалаа.

Түүнчлэн Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2025 оны 07 дугаар сарын 23-ны өдрийн 11 дүгээр тогтоолоор нас барсан даатгуулагчийн гэр бүлийн гишүүнд олгох тэтгэмжийн хэмжээг 3 сая төгрөг болгон нэмэгдүүлсэнтэй холбоотойгоор оршуулгын тэтгэмжийн зардлыг 14.8 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлэн тооцсон.

Нийгмийн даатгалын санд төрөөс олгох санхүүжилтийг 1,479.6 тэрбум төгрөгөөр, Нийгмийн даатгалын сангийн Капитал банкнаас авах авлага 67.2 тэрбум төгрөг байхаар тус тус тусгасан болно.

ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЙЛБАР /зүйл тус бүрээр/

1 дүгээр зүйл: Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуулийн зорилтыг тусгасан.

2 дугаар зүйл: Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуультай хамааралтай бусад хууль, тогтоомжийг тусгасан.

3 дугаар зүйл: Нийгмийн даатгалын санд 2026 оны төсвийн жилд төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг хүснэгтээр тусгасан.

4 дүгээр зүйл: Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн жилд эргэн төлөх төлбөрийн хэмжээг тусгасан.

5 дугаар зүйл: Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн зарлагын хэмжээг хүснэгтээр тусгасан.

6 дугаар зүйл: Нийгмийн даатгалын сангийн чөлөөт үлдэгдлээс Засгийн газрын урт хугацаат /нэг жил болон түүнээс дээш/ бонд, Монголбанкны үнэт цаас худалдан авахад зарцуулах хөрөнгийн дээд хэмжээг тусгасан.

7 дугаар зүйл: Хуулийг мөрдөж эхлэх огноог тусгасан.

---o0o---